

NEWSLETTER 7

FarmBioNet – Sieť pre poľnohospodárstvo podporujúce biodiverzitu

FarmBioNet – projekt programu Horizont Európa zameraný na **podporu poľnohospodárskych postupov priaznivých pre biodiverzitu (PPPB)** v celej Európe a vytváranie národných sietí, ktorých cieľom je prinášať a propagovať nové poznatky a opatrenia v oblasti poľnohospodárskych poznatkov a inovácií (AKIS) pre podporu biodiverzity.

Milí priaznivci národnej siete FarmBioNet,

v čase zostavovania ďalšieho čísla informačníka nám na okná klopoce dážď. Konečne! Pokojne, výdatne, bez extrémnych prejavov počasia. Slovenskí poľnohospodári hodnotia tohtoročné sucho ako vážny problém: hlásia poškodené porasty, nižšie výnosy aj obavy zo zakladania budúcej úrody. Rozsah škôd sa výrazne líši podľa regiónu, druhu plodiny a možnosti zavlažovania. Septembrové dažde priniesli len čiastočnú úľavu. Podľa SHMÚ sa síce zlepšila najmä povrchová vlhkosť pôdy, v hlbších vrstvách však pretrváva výrazný nedostatok vody. Dúfajme, že nasledujúce obdobie prinesie dostatok zrážok a rozptýli obavy poľnohospodárov.

V najnovšom informačníku vám prinášame postrehy z návštevy fariem v Rumunsku zapojených do projektu Farmbionet, zameriame vašu pozornosť na tlačové správy uverejnené na stránke https://farmbionet.eu/. Pri pohľade na suchom podvyživené polia, trávnaté porasty a krajinu nám udrela do očí životaschopnosť a vitalita niektorých druhov rastlín. Každý farmár sa okrem bežných burín určite stretol s rýchlo sa šíriacimi druhmi, ktoré si zo začiatku všimol na okraji poľa, v blízkosti potoka, cesty, neskôr možno už roztrúsené, alebo sústredené priamo na poli. Prečo si takéto rastliny všímať, ako ich identifikovať a ako tomuto šíreniu predchádzať, vám ponúkame tiež v tomto čísle. Boj s inváznymi rastlinami je totiž veľmi zdĺhavý a finančne náročný proces.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI

Funded by the European Union

1. Výmenná návšteva členov medzinárodnej siete FarmBioNet v Rumunsku

V dňoch 22. – 24. júna 2026 sa v rumunskom meste Sighişoara uskutočnila medzinárodná výmenná návšteva v rámci projektu FarmBioNet zameraná na výmenu skúseností v oblasti poľnohospodárstva priaznivého pre biodiverzitu. Zúčastnili sa na nej odborní pracovníci a farmári zo siete FarmBioNet z celej Európy, vrátane **2 farmárov zo Slovenska**. Program prebiehal priamo na farmách a prostredníctvom diskusií s miestnymi farmármi boli predstavené príklady udržateľného manažmentu trávnych porastov, chovu hospodárskych zvierat a komunitného pasenia.

Hlavným cieľom návštevy bolo vzájomne podporiť poznatky medzi farmármi, poradcami a zástupcami národných sietí zo zapojených krajín, posilniť medzinárodnú výmenu poznatkov a vytvoriť priestor pre dlhodobú spoluprácu medzi odborníkmi a hospodármi.

Organizáciu a koordináciu podujatia zabezpečovala **FUNDACIA ADEPT**, ktorá pripravila úvodné stretnutie, koordinovala priebeh programu, dokumentáciu podujatia a komunikáciu s účastníkmi. Zástupcovia národných sietí zabezpečovali koordináciu účastníkov zo svojich krajín, vrátane organizačnej podpory a tlmočenia počas programu.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI

Funded by the European Union

2. Príklady dobrej praxe

Obhospodarovanie úhorov s cieľom posilniť biodiverzitu, ochranu pôdy a odolnosť poľnohospodárskych podnikov

Úhory predstavujú poľnohospodársku pôdu dočasne vyňatú z produkcie. Úhory môže tvoriť holá pôda bez akýchkoľvek rastlín, pôda so spontánnou prírodnou vegetáciou, ktorú možno využiť ako krmivo alebo ju zapraviť do pôdy, alebo pôda osiata výlučne na produkciu zeleného hnojiva. Tieto plochy môžu prispievať k biodiverzite, pomáhať obnovovať úrodnosť pôdy a spĺňať požiadavky ekologického poľnohospodárstva.

Aktívne obhospodarovanie úhorov môže vytvoriť multifunkčné prvky poľnohospodárskeho podniku na podporu agronomických aj environmentálnych cieľov. Tento postup sa vyznačuje nízkymi vstupnými nákladmi, nevyžaduje veľa práce a dá sa ľahko začleniť do plánovania poľnohospodárskeho podniku. Dobre zapadá do ekologických schém a prispieva k plneniu požiadaviek na zastúpenie neproduktívnych plôch.

Dobre udržiavané úhory môžu prispieť k zlepšeniu štruktúry pôdy, podpore biodiverzity a zvýšeniu odolnosti susedných pestovaných plodín voči environmentálnym stresovým faktorom. Ponechanie prirodzenej regenerácie rastlín namiesto výsevu zmesou osív môže umožniť rast väčšieho počtu pôvodných druhov, čo bude mať väčší prínos pre biodiverzitu.

Praktické odporúčania

- Vykonávajte oneskorené alebo mozaikové kosenie (alebo pasenie) raz alebo 2x ročne, aby ste zvýšili počet rôznych druhov rastlín a opeľovačov.
- Sledujte lokality s cieľom včas odhaliť nežiaduce rastliny a znížiť tak riziká vyplývajúce z budúceho tlaku burín alebo nepôvodných invazívnych druhov a prípadné súvisiace náklady na ich potláčanie.
- Zaraďte parcely s úhormi do celkového plánovania poľnohospodárskeho podniku ako funkčné ekologické a neproduktívne oblasti.
- Informujte sa o dostupných podporných programoch SPP, v rámci ktorých môžu byť uplatňované dotácie na podporu úhorov –1.pilier (Celofarmová ekoschéma) alebo 2. pilier (Agri-environmentálno-klimatické opatrenia).

Ďalšie príklady dobrej praxe, ako aj informácie o aktivitách projektu, môžete nájsť na domovskej stránke FarmBioNet (https://farmbionet.eu/), kde sú postupne pridávané aj propagačné videá, postrehy z medzinárodných stretnutí a rozhovory s odborníkmi.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI

Funded by the European Union

3. Inváznе rastliny na poli: problém, ktorý je potrebné zachytiť včas

Na každom poli rastie aj niečo, čo sme tam nevysiali, nevysadili. Väčšinou ide o bežné buriny. Ľudia prenášali rastliny mimo ich prirodzeného areálu už od počiatkov poľnohospodárstva. Výrazné zrýchlenie však nastalo po zámorských objavoch, najmä od konca 15. storočia a potom v 18. a 19. storočí. Botanické záhrady a obchodné spoločnosti vtedy dovážali exotické rastliny ako okrasné druhy, alebo úžitkové plodiny.

Nie každá nepôvodná rastlina je inváznа. Za inváznу sa považuje až taký nepôvodný druh, ktorý sa samostatne a rýchlo šíri, vytláča pôvodné organizmy alebo spôsobuje ekologické či hospodárske škody. Mnohé dnešné inváznе druhy prešli podobným vývojom: boli dovezené ako botanická zaujímavosť, začali sa pestovať v záhradách a parkoch, unikli do voľnej prírody, až sa napokon po pár rokoch šírenia stali vážnym problémom. Na farmu sa môžu dostať z okolia ciest, priekop, vodných tokov, úhorov či susedných pozemkov. Niekedy ich nevedomky prenesieme spolu s pôdou, osivom, rastlinným materiálom alebo poľnohospodárskou technikou. Pre farmára je dôležité **poznať svoje pole a všimnúť si, keď sa na ňom niečo mení.** *Objavila sa rastlina, ktorú ste tam predtým nevídali? Pribúda jej z rok na rok? Vytvára súvislé porasty? Šíri sa do poľa?* ***Ak áno, je čas spozornieť!***

Inváznе rastliny predstavujú významnú hrozbu pre BIODIVERZITU - vytláčajú pôvodné druhy a znižujú rozmanitosť rastlín a živočíchov v ekosystémoch. Vytváraním hustých porastov menia prirodzené podmienky prostredia, čím ovplyvňujú potravové a ekologické vzťahy medzi jednotlivými druhmi. Ich šírenie môže viesť k úbytku pôvodných druhov, zjednodušovaniu spoločenstiev a narušeniu ekologickej stability. Najviac ohrozené sú vzácne druhy a biologicky cenné biotopy.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI
Funded by the European Union

Podrobnejšie sa zameriame na dva agresívne sa šíriace druhy, pri ktorých treba okamžite spozornieť. Ide o pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) a krídlatky – najmä krídlatku japonskú (*Reynoutria japonica*, synonymum *Fallopia japonica*). Oba druhy pochádzajú z Ázie, najmä z oblasti Číny, Japonska a Kórei.

Na Slovensku boli krídlatka aj pajaseň zaradené do zoznamu inváznych druhov rastlín v roku 2014. Viac na: *https://www.sopsr.sk/web/*, *https://invazky.daphne.sk/*
Na úrovni EÚ boli pajaseň pridaný do zoznamu inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie v roku 2019 a krídlatky v roku 2025.

Slnečnicové pole porastené jednoročnými jedincami pajaseňa žliazkatého (*Ailanthus altissima)*, kataster obce Cabaj Čápor, Nitriansky kraj

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI
Funded by the European Union

4. Udalosti

Projektové stretnutie spojené s návštevou farmy – 4.11.2026 Vyšné Velice

Srdečne Vás pozývame na ďalšie stretnutie národnej siete FarmBioNet, spojené s návštevou farmy, tentokrát v regióne historického Gemera, ktoré sa uskutoční **4.11.2026. Pracovné stretnutie sa uskutoční dopoludnia v turistickej ubytovni Jasmine vo Vyšných Valiciach-Gregorovciach (https://www.tugregorovce.sk/)**. Po obede navštívime neďalekú farmu Firma Svoreň s.r.o. Rimavská Sobota, kde s nami jej majiteľ bude zdieľať svoje prístupy k podpore biodiverzity. Pracovné stretnutia bude okrem iného zameraný na praktický jednoduchý nástroj - kalkulačku poľnohospodárskych postupov na podporu biodiverzity.

Prihlasovanie je možné do 28.10.2026 cez link: https://forms.gle/NBbra3isNKLjkGZY9

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI
Funded by the European Union

Konferencia Zdravá pôda – nové princípy a opatrenia - 18.11.2026 v Nitre

V spolupráci s Bioeconomy Clusterom a Nadáciou Ekopolis vás s**rdečne pozývame na konferenciu Zdravá pôda v praxi – Skúsenosti a partnerstvá**, ktorá sa bude konať 18. novembra 2026, **Kreatívne centrum SPU v Nitre** v Nitre.

🌱 Pozvánka pre všetkých, ktorým záleží na zdravej pôde a budúcnosti nášho poľnohospodárstva! Pre poľnohospodárov, lesníkov, poradcov, výskumníkov, ale aj pre širokú verejnosť a všetkých, ktorí sa zaujímajú o zavádzanie udržateľných riešení do praxe. Čakajú vás praktické ukážky, inovatívne prístupy, podnetné diskusie a skvelá príležitosť na nadviazanie nových partnerstiev.

Prihlasovanie na konferenciu: https://forms.gle/2zdWfB2mvsQTLHAM7

📌 Máte inovatívne riešenie smerom k zdravej pôde? Prihláste ho do plagátovej sekcie tu: https://forms.gle/MyeAcrLVjZi14j7n6

Kalendár ďalších zaujímavých podujatí nájdete aj na: *https://polnoinfo.sk/podujatia/najblizsie/*

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI
Funded by the European Union

5. Partnerstvá projektu FarmBioNet

Ochranu a zdravie pôdy chceme v rámci projektu FarmBioNet rozvíjať aj prostredníctvom novej spolupráce s ďalším projektom programu Horizont Európa – LivingSoiLL, ktorá by mala byť zameraná na riešenie niektorých z najvážnejších výziev, ktorým čelí Európa, ako sú degradácia pôdy, strata biodiverzity a dopady zmeny klímy. Prostredníctvom spoločných aktivít, zapojenia zainteresovaných strán, výmeny poznatkov a osvedčených postupov partnerstvo umožní poľnohospodárom implementovať a prijímať postupy hospodárenia s pôdou, ktoré zlepšujú zdravie pôdy, zvyšujú biodiverzitu a posilňujú odolnosť poľnohospodárskych systémov. LivingSoiLL je projekt programu Horizont Európa, ktorého cieľom je viesť prechod k zdravej pôde prostredníctvom udržateľného hospodárenia s pôdou.

Spolupráca prináša: výmenu znalostí (zdieľanie praktických, na farmárov orientovaných poznatkov), prepojenie výskumu a praxe (úzka spolupráca s farmármi a poradcami), medziregionálnu spoluprácu (podpora výmeny riešení, skúseností a výsledkov v rôznych európskych poľnohospodárskych kontextoch) ako aj zvýšený vplyv a dosah (posilňuje šírenie výsledkov projektu a maximalizuje využívanie nástrojov, znalostí a sietí vyvinutých v rámci oboch iniciatív).

Ďalšie informácie

Ak sa **chcete dozvedieť viac o projekte**, navštívte našu webovú stránku https://www.uke.sav.sk/farmbionet/ alebo https://farmbionet.eu/, ako aj naše sociálne siete Facebook, LinkedIn, X, Instagram, YouTube a Bluesky.
Ak ešte nie ste členom národnej siete a projekt Vás zaujal, môžete sa prihlásiť **do Národnej siete FarmBioNet na Slovensku** vyplnením prihlášky na https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/Farmbionet , alebo cez QR-kód:

FarmBioNet je financovaný z rámcového programu Európskej únie Horizont Európa v rámci projektu č. 101082102. Číslo grantovej dohody: 101182942.

Newsletter č. 7 zostavili: Noémi Matušicová, Jana Špulerová, Marta Dobrovodská. Ak by ste mali akékoľvek dotazy o projekte, alebo podnety, príklady dobrej praxe, ktoré by ste chceli zdieľať v ďalšom čísle newslettra, neváhajte nás kontaktovať: *jana.spulerova@savba.sk*

Spolupracujúce partnerské krajiny sú financované SERI. Uvedené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia sa zhodovať s názormi Európskej únie ani Európskej výskumnej a výkonnej agentúry. Európska únia ani poskytovateľ grantu nenesú za ne žiadnu zodpovednosť.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Education, Research and Innovation SERI
Funded by the European Union